

Status og erfaringer
Undervisning på genbrugsstationer
og genbrugspladser m.v.

Marts 2012

VESTFORBRÆNDING

Forord

Denne rapport er baseret på oplysninger indsamlet fra medlemmerne af Skolegruppen www.affald.dk. Oplysningerne er hovedsageligt indsamlet i slutningen af 2011 og begyndelsen af 2012.

Hensigten med rapporten er, at skabe et overblik over undervisningen på danske genbrugsstationer/genbrugspladser. Håbet er at rapporten kan være en støtte for dem der gerne vil i gang med at tilbyde undervisning og til inspiration for dem, der vil udvikle det, de allerede gør.

Med venlig hilsen
Flemming Sjølin Bauer
Vestforbrænding

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Sammenfatning af oplysninger fra de enkelte selskaber/kommuner	4
Formålet med undervisningen	4
Eksempler på baggrundsviden	5
Eksempler på meningsgivende viden.....	5
Eksempler på praktisk viden og færdigheder	5
Eksempler på handlekompetance (Fra hvad, hvorfor og hvordan til handling)	5
Målgrupper	5
Aktuelt besøgs- og undervisningsomfang	6
Sikkerhed	6
Fysiske rammer.....	6
Indhold i undervisningen	6
Hvor længe og hvornår?	7
Undervisningsmateriale	7
Organisering og bemanding	7
Fremtid	8
Besvarelser fra de enkelte selskaber/ kommuner	9
Liste over selskaber og kommuner	10
Bilag 1 - Læseplan, Skraldeskolen 2011/2012.....	44
Bilag 2 - Transportabel undervisningsplatform	45
Bilag 3 - To eksempler fra Vestforbrænding på standardskabeloner for undervisning på de lokale genbrugsstationer	47

Indledning

Der er mange forskellige grunde til at undervise på genbrugspladserne og mange forskellige måder at gøre det på – men der er selvfølgelig også fælles træk. I det følgende har jeg forsøgt at samle oplysningerne fra de enkelte kommuner og selskaber på tværs.

Det er vigtigt, at være opmærksom på, at ikke alle oplysninger er bekræftet af det enkelte selskab/kommune. Hvis du ønsker at referere oplysninger om et enkelt selskab/kommune, vil jeg derfor bede dig kontakte den, der er angivet som "Kilde/K-person".

Sammenfatning af oplysninger fra de enkelte selskaber / kommuner

Formålet med undervisningen

Hvis man ser på hvad selskaber og kommuner selv oplyser om formålet med at have undervisning på genbrugsstationen/pladsen, så svinger det fra, at få folk til at sortere deres affald, til at elever/gæster får en viden og forståelse, de kan bruge til at skabe et bedre miljø.

Herunder har jeg samlet citater fra nogle af selskaberne/kommunerne og kategoriseret dem i forhold til om målet er, at give eleven/gæsten:

- Baggrundsviden
 - altså viden der sætter eleven i stand til at beskrive f.eks. hvad affald er, hvad en genbrugsstation er eller hvordan det kommunale affaldssystem er bygget op – alt sammen med henblik på at give eleven en konkret viden, der kan være fundament for elevens videre læring
- Meningsgivende viden
 - som giver eleven en forståelse for hvorfor man f.eks. sorterer affald, hvorfor man ønsker at genbruge mest muligt eller hvorfor man har valgt at indrette affaldsindsamlingen som man har – altså en forståelse af de sammenhænge og hensigter, der motiverer indretningen af affaldsområdet
- Praktisk viden og færdigheder
 - der sætter eleven i stand til helt konkret at sortere sit affald, foretage miljøvenlige valg ved indkøb og forbrug osv.
- Kompetence til at handle og skabe forandringer sammen med andre – altså evnen til at tænke over den måde vi gør tingene på, finde alternativer, fremlægge og beslutte sig for løsninger og gennemføre forandringer

Eksempler på baggrundsviden

- en første introduktion til affaldssystemet (Vestforbrænding)
- kende alle led i affaldshåndteringen (RENOVEST)
- viden om affald, energi og miljø (REFA)
- se hvordan affald bliver håndteret i virkeligheden (Vestforbrænding)
- dialog med de mennesker, der arbejder med affald til daglig (Vestforbrænding)

Eksempler på meningsgivende viden

- Viden om hvorfor man skal sortere sit affald (Vand og Affald, Svendborg)
- kende miljøfordele, besparelser og muligheder ved genanvendelse (RENOVEST)
- viden om, at affald er en ressource, der skal udnyttes optimalt og derfor skal sorteres (Amagerforbrænding)

Eksempler på praktisk viden og færdigheder

- Viden om sortering af affald (på genbrugspladsen) (Middelfart og Randers)
- Viden om hvad man selv kan gøre for at skabe et bedre miljø (Vand og Affald, Svendborg)
- hvordan vi kan være med til, at udnytte de ressourcer affaldet indeholder (REFA)

Eksempler på handlekompetance (Fra hvad, hvorfor og hvordan til handling)

- tage viden med hjem og inddrage familie/skole (RENOVEST)
- en viden og forståelse, som de efterfølgende kan handle ud fra og giver lidt af det videre (REFA)
- komme med bud på affaldets fremtid (RENOVEST)

Målgrupper

Undervisningen på landets genbrugspladser og genbrugsstationer er først og fremmest rettet mod grundskolen.

Alle der har oplyst deres målgrupper tager mod klasser fra Indskolingen (1.-3. klasse). RENOVEST har dog ikke indskolings-elever med rundt ude på selve genbrugspladsen.

De fleste tager mod klasser fra Mellemtrinnet (4.-6. klasse). For mange er det faktisk den gruppe, der kommer mest på besøg.

Langt over halvdelen tager mod de ældste børn fra børnehaverne.

Kun få steder tager man mod hold fra Ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Faktisk er Odense Renovation og Vestforbrænding de eneste, der mere systematisk tager mod hold fra de tekniske skoler.

Aktuelt besøgs- og undervisningsomfang

De selskaber/kommuner, der har prioriteret at tage mod besøg på alle de lokale genbrugspladser har typisk ikke meget mere end 5- 10 besøg om året pr. plads. I de selskaber/kommuner hvor man har koncentreret besøgene til primært at foregå på én plads har man mellem 20 og 40 besøg om året.

Sikkerhed

Enkelte selskaber/kommuner tager kun mod besøg udenfor pladsernes almindelige åbningstid. De fleste har dog tilsyneladende valgt i stedet at indskærpe gæsterne, at de skal gå samlet, evt. udstyre dem med gule refleksveste og at sætte et advarselsskilt ved indkørslen til pladsen, der fortæller, at der er besøg/børn på pladsen.

Fysiske rammer

Lidt mere end halvdelen af selskaberne/kommunerne har adgang til undervisningslokaler i forbindelse med pladserne. De er typisk indrettet i lokaler, der har været på stedet i forvejen – f.eks. tidligere kontor-/mødelokaler eller lokaler der har været brugt til værksted, genbrugsbutik eller oplagring.

Der er umiddelbart ingen, der har særlige indretninger ude på selve pladserne – bortset fra plancher o.l. der bruges i forbindelse med besøgene. AffaldPlus og REFA opererer med transportable løsninger. AffaldPlus har indrettet en særlig besøgs-trailer, som er nærmere beskrevet i bilag 2, og REFA har en minibus med store tegninger på siden – som bruges på pladserne i forbindelse med besøg.

Indhold i undervisningen

Alle tager eleverne/gæsterne med rundt til containerne på pladsen. RENOVEST har dog kun 6. klasserne med rundt og har i stedet etableret en indendørs Mini-genbrugsplads for de mindre klasser.

Næsten alle laver også sorteringsøvelser, hvor eleverne typisk får lov at aflevere affaldet i de rigtige containere på pladsen.

De fleste fortæller eleverne hvad der sker med affaldet efter det har forladt genbrugspladsen. Næsten halvdelen nævner desuden at de fortæller om/ arbejder med de grundlæggende affaldsbehandlingsformer og det traditionelle affaldshierarki (Genbrug, Forbrænding, Deponi).

Cirka 1/3 har desuden et opgaveark/tipskupon som eleverne kan besvare i forbindelse med besøget.

AffaldGenbrug og REFA foreslår skolerne at lave undervisningsforløb, der kombinerer forløb på skolen med besøg både på genbrugspladsen og Økolariet hhv. det regionale forbrændingsanlæg.

Hvor længe og hvornår?

De fleste har de mindste på besøg i ca. 1 times tid. Horsens kommune har dog kun besøg af børnehave-børnene i en halv time, mens RENOVEST har et længere undervisningsforløb for Indskoling og Mellemtrin (0.-2. klasse) på 3-3½ time.

Besøg for Mellemtrin, Udskoling og voksne tager typisk 1-1½ time.

De fleste tager mod besøg alle dage hele året rundt, mens Amagerforbrænding kun tager mod besøg i den varme del af året – fra april til september og AffaldGenbrug (Økolariet) i Vejle kun tager mod besøg om fredagen i skoleåret.

Undervisningsmateriale

De fleste henviser til hjemmesiderne www.affald.dk og www.affaldetsvej.dk . REFA og Horsens Kommune har desuden deres egne undervisningssider om affald.

Omkring halvdelen har opgaveark, quizzer eller tipskuponer som eleverne kan udfylde i forbindelse med besøget.

Vestforbrænding har det mest omfattende materiale med serien "Fra Yt til Nyt", der består af elevhæfter og lærervejledninger til brug før, under og efter besøg på genbrugsstationerne. Serien er delt op i tre målgrupper, nemlig: Indskoling, 3.-4. kl. og 5.-6. kl.

Organisering og bemanding

Cirka halvdelen af de adspurgte selskaber/kommuner baserer undervisningen på teamledere eller pladsmedarbejdere, der selv har meldt sig til opgaven og

som desuden har fået en grundlæggende intern efteruddannelse. AffaldPlus, Odense Renovation og Vestforbrænding har sat efteruddannelsen i system og sørger løbende for at opdatere medarbejderne gennem møder, korte kurser eller studieture til f.eks. genanvendelsesanlæg.

Cirka 1/3 baserer undervisningen på professionelle undervisere eller kommunikationsmedarbejdere.

Amagerforbrænding bruger studentermedhjælpere, der også viser rundt på forbrændingsanlægget, til at undervise på genbrugsstationen.

For alle selskaber/kommuner gælder, at den der tager mod besøg, normalt ikke samtidig er en del af driftsvagten på pladsen.

Fremtid

AffaldGenbrug i Vejle/Økolariet udvider i 2012 deres tilbud til også at omfatte 4.-6. klasse.

Middelfart kommune er ved at udarbejde undervisningsmateriale og interaktive undervisningselementer på genbrugspladserne.

Odense Renovation er ved at udvikle et spil til skolerne og indretter en ledig hal til undervisning inden rundtur på pladsen. De ser det som et "forstudie" til, at de om nogle år indretter permanente undervisningslokaler.

Randers er ved at ansætte en lærer – én dag om ugen – til at udvikle et formidlingstilbud til børn og unge mellem 3 og 18 år.

Vand og Affald, Svendborg arbejder på at udvikle undervisningsmateriale sammen med omegnskommunerne.

Vestforbrænding arbejder generelt med at udvikle genbrugsstationerne som læringsrum i forhold til affald og miljø. Blandt andet er der udviklet et koncept for en MiniBy, som skal være med til at vise genbrugsstationen, som en del af den samlede kommunale affaldsindsamling.

Århus Kommune skal bygge ny genbrugsplads med adskilt tung og let trafik og her forventes etableret en særskilt formidlings- og undervisningsindsats.

Besvarelser fra de enkelte selskaber/ kommuner

På de følgende sider finder du oplysninger om de enkelte selskaber/kommuner. Alle eksempler er forsøgt beskrevet ud fra nedenstående disposition

1. Selskab/Kommune
2. Formål
3. Målgrupper
4. Krav til de besøgende
5. Aktuell besøgs-/undervisningsomfang
6. Fysiske rammer
 - 6.1. Indendørs
 - 6.2. Udendørs
 - 6.3. I øvrigt
7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen
8. Varighed
9. Tidspunkter og perioder
10. Relaterede tilbud
11. Undervisningsmaterialer
12. Organisering
 - 12.1. Organisation
 - 12.2. Forudsætninger
 - 12.3. Bemærkninger
13. Markedsføring/Annoncering
14. Finansiering
15. Fremtid
16. Kilder/K-person
17. Data indsamlet

Liste over selskaber og kommuner

AffaldGenbrug, Vejle kommune	11
AffaldPlus	14
Amagerforbrænding	17
Horsens Kommune.....	19
Middelfart Kommune	22
Odense Renovation	24
Randers Kommune	27
REFA	29
Reno Djurs	32
RENOVEST.....	34
Vand og Affald, Svendborg kommune	38
Vestforbrænding.....	40

1. Selskab / Kommune

AffaldGenbrug, Vejle kommune
(I samarbejde med Økolariet)

2. Formål

3. Målgrupper

Børnehavebørn og indskoling (0.-3. klasse)

Herudover har AffaldGenbrug i mindre omfang taget mod besøg af grupper af unge med særlige behov.

4. Krav til de besøgende

Økolariet havde i 2011 i alt 20 besøg på genbrugspladsen i Vejle for børnehaver og indskoling. Derudover havde AffaldGenbrug 4-5 besøg af grupper af unge med særlige behov.

De tre genbrugspladser i Børkop, Egtved og Give tager i begrænset omfang selv mod besøg af lokale skoleklasser.

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Et tidligere mødelokale i en værkstedsbygning på den centrale plads i Vejle er indrettet til undervisningslokale med plads til én klasse ad gangen.

6.2 Udendørs

Der er ingen særlige faciliteter på selve pladsen. Underviserne sørger for ikke at gå (for meget) i vejen for brugere og personale. Og taler også med børnene om, at det er en arbejdsplads, hvor man skal passe godt på, følge med gruppen og at alle skal have refleksvest på.

6.3 I øvrigt

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Økolariets undervisere viser rundt og lave øvelser sammen med børnene.

Ved turen rundt på pladsen ser børnene, hvad der er puttet i containerne. Øvelserne foregår i et undervisningslokale – hvor der er dialog med

underviserne og eleverne løser et opgaveark samt ser en video fra Affaldetsvej.dk.

8. Varighed

Besøgene varer ca. 1½ time.

9. Tidspunkter og perioder

Der kan bookes undervisningsbesøg på genbrugspladsen alle fredage kl. 8.30-10.00 og 10.30-12.00.

10. Relaterede tilbud

Økolariet (et viden- og oplevelsescenter om natur, miljø og bæredygtighed i Vejle), har yderligere et par tilbud til de samme målgrupper: Skrald og sjov til de mindste og TeenTrash til 4.-6. kl.

Økolariet opfordrer lærerne til at lave undervisningsforløb, hvor de først besøger Økolariet, dernæst tager hjem på skolen og arbejder med et forløb om affald og genbrug og til slut (et par uger senere) besøger genbrugspladsen.

11. Undervisningsmaterialer

Der er udviklet materiale der bruges "under besøget" – både på genbrugspladsen og til besøget på Økolariet.

12. Organisering

12.1 Organisation

Besøget på genbrugspladsen varetages af Økolariets undervisere, men typisk har holdet også dialog med mindst én af pladsfolkene.

12.2 Forudsætninger

Økolariets undervisere er dels læreruddannede og dels cand.mag. og projektleder ved udvikling af udstillinger og formidling i Økolariet.

Undervisernes viden om affald har de fået via personalet på Affald Genbrug Vejle og ved research på bl.a. affald.dk, affaldetsvej.dk samt via undervisningsmaterialet "Den Økologiske rygsæk".

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

Via Økolariets hjemmeside, hvor man også kan booke besøg.

14. Finansiering

Et undervisningsbesøg på genbrugspladsen er gratis for skoleklasser og børnehavebørn fra Vejle Kommune. Besøg fra andre kommuner, betales med 500 kr. pr. besøg.

Der er brugt et mindre beløb på at indrette undervisningslokalet på pladsen til indkøb af projektor, docking station, borde, taburetter og knager til børnenes tøj.

Betalingen af underviserne er dækket af det driftstilskud, som Affald Genbrug i forvejen giver til Økolariet.

15. Fremtid

Fra 2012 bliver tilbuddet udvidet, så også 4.-6. klasse kan besøge pladsen og få undervisning

16. Kilder / K-person

Anne Vibeke Kragelund, Undervisningskoordinator og underviser, Økolariet
anvkr@vejle.dk og
Sinnet Ellehauge Haag hos AffaldGenbrug, sineh@vejle.dk

17. Data indsamlet

Flemming Sjølin Bauer, januar 2012 på baggrund af oplysninger fra Sinnet Ellehauge Haag hos AffaldGenbrug samt Anne Vibeke og Økolariets hjemmeside (<http://www.okolariet.dk/bookgenbrugsbesøg.aspx>)

1. Selskab / Kommune

AffaldPlus (Den Mobile Affaldsskole)

2. Formål

Formålet med et besøg er, at eleverne kan få en introduktion til affaldssortering med henblik på, hvordan man bedst kan udnytte ressourcerne og undgå miljøbelastninger.

3. Målgrupper

0.-6. klasse (Indskoling og mellemtrin)

4. Krav til de besøgende

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

Godt 100 besøg i alt pr. år. Der er 22 genbrugspladser i AffaldPlus. De fleste besøg foregår på Næstved genbrugsplads.

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Forskelligt for de 22 genbrugspladser. Nogle har overdækning.

6.2 Udendørs

Det meste af undervisningen foregår i det fri.

6.3 I øvrigt

Besøgsværterne har en trailer, som indeholder forskellige kasser til sortering samt forundringskasser med spørgsmål på låget, f.eks. om mobiltelefonens økologiske rygsæk. (Se i øvrigt Bilag 2)

En mannequindukke er klædt på til at tale ud fra. Den står ved indgangen ved skiltet: Børn på genbrugsstationen.

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Eleverne får en introduktion til affaldssortering samt en rundvisning på pladsen.

Eleverne tager selv affald med hjemmefra til sortering under besøget.

Rundviserne har desuden mulighed for at give eleverne forskellige former for opgaver f.eks. affaldssortering.

8. Varighed

60-90 minutter

9. Tidspunkter og perioder

Året rundt – alle hverdage.

10. Relaterede tilbud

Rundvisning på AffaldPlus' øvrige anlæg. Disse rundvisninger starter altid i skolestuen, hvor eleverne har mulighed at sortere affald, se film mm.

11. Undervisningsmaterialer

Henviser til www.affald.dk

12. Organisering

12.1 Organisation

Besøgene varetages af et korps på 16 servicemedarbejdere fra genbrugspladserne. Alle er ansat af selskabet. Servicemedarbejderne rykker ud med en mobil affaldsskole (en trailer med undervisningsrekvisitter/en pædagogisk værktøjskasse) til den genbrugsplads, gæsterne ønsker at besøge.

12.2 Forudsætninger

AffaldPlus' mobile affaldsskole er baseret på servicemedarbejdernes viden og erfaringer. Servicemedarbejderne har i fællesskab sammensat indholdet i den pædagogiske værktøjs-kasse. Hver især strukturerer de selv deres besøg/rundvisninger. Der forefindes også vejledende undervisningsplaner i traileren, som rundviserne kan følge.

Nye besøgsværter undervises af Affald plus' undervisningsmedarbejder og derefter er der sidemandsoplæring, hvor den nye er med på 3 rundvisninger/besøg.

Der gennemføres en årlig temadag (gerne med gæsteundervisere) for besøgsværterne.

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

14. Finansiering

15. Fremtid

AffaldPlus' mobile affaldsskole er en del af AffaldPlus' kommende miljøformidlingsprojekt YderZonen. Læs mere: YderZonen.dk

16. Kilder / K-person

Alis Graversen agr@affaldplus.dk

Læs mere på <http://www.affaldplus.dk/boern>

17. Data indsamlet

Marianne Sylvest, september 2011 og Flemming Sjølin Bauer, Marts 2012.

1. Selskab / Kommune

Amagerforbrænding

2. Formål

Målet er at give eleverne en viden om, at affald er en ressource, der skal udnyttes optimalt og derfor skal sorteres. Eleverne opnår også en viden om, hvad der sker med affaldet efter, at det er afleveret på genbrugspladsen.

3. Målgrupper

Børnehaver og opefter.

4. Krav til de besøgende

5. Aktuell besøgs- / undervisningsomfang

Meget få besøg!

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

6.2 Udendørs

6.3 I øvrigt

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Fra 0. – 3. klasse kommer eleverne på besøg på Borgervænget Genbrugsstation for at opleve, hvad der sker med deres affald. Eleverne skal medbringe genanvendeligt affald, som de selv sorterer og fordeler i containerne på pladsen. Besøget afsluttes med en quiz.

8. Varighed

60 minutter

9. Tidspunkter og perioder

Der tages kun mod besøg på genbrugsstationen i perioden 1. april – 30. september.

Besøg på genbrugsstationen kan bookes til tidsrummet kl. 9-10 eller kl. 10.30-11.30. Genbrugsstationen har åbent for aflevering af affald fra kl. 10-18.

10. Relaterede tilbud

Besøg på forbrændingsanlægget.

11. Undervisningsmaterialer

Der er skrevet en kort lærervejledning til besøg på genbrugsstationen, som beskriver sorteringsøvelsen. Desuden findes en quiz med 7 spørgsmål om affald og genanvendelse. Begge dele kan hentes på Amagerforbrændings hjemmeside. For de mindre børn findes et hæfte med containere og affald, der kan klippes ud og limes på de rigtige containere.

12. Organisering

12.1 Organisation

Har 9 studentermedhjælpere til at rundvise på forbrændingsanlæg og genbrugspladsen på Østerbro.

12.2 Forudsætninger

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

Via egen hjemmeside

14. Finansiering

15. Fremtid

16. Kilder / K-person

Lise Hinke Guldberg
E-mail: lih@amfor.dk eller

Kommunikationschef Vivi Nør Jacobsen
E-mail: vij@amfor.dk

Læs mere på <http://www.amfor.dk/Besoeg.aspx>

17. Data indsamlet

Marianne Sylvest, september 2011 og suppleret med oplysninger fra Amagerforbrændings hjemmeside februar 2012.

1. Selskab / Kommune

Horsens Kommune.

2. Formål

3. Målgrupper

Børnehaver og opefter.

Flest fra 4.-6. klasse (Mellemtrin)

HØRSENS KOMMUNE

4. Krav til de besøgende

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

20 besøg i alt pr. år primært på den ene af kommunens tre genbrugspladser.

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Eleverne får en introduktion i et almindeligt mødelokale i kommunens driftsgård der ligger ved siden af genbrugspladsen.

Eleverne sorterer affald i et tidligere frysehus, hvor genbrugspladsen i dag oplagrer elektronik og har traktorer m.v. stående.

6.2 Udendørs

Der er ikke specielle faciliteter til undervisningen udendørs.

6.3 I øvrigt

Eleverne får en juice.

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Børnehaver

Et besøg på Genbrugspladsen varer cirka en time og består af en halv times snak med børnene om genbrug af affald og en halv times besøg på pladsen. Her ses blandt andet på lastbilerne og maskinerne, der hører til pladsen. For at alle børnene skal have mulighed for at kunne se og høre, hvad der sker, modtages der ikke grupper større end én stue ad gangen.

Mellemtrin

Der indledes med ½t oplæg med luftfotos af den tidligere losseplads og affaldets historie. Der fokuseres på glas, papir, dåser – hvad er gevinsten? Og hvad gør vi ved det indsamlede?

De større elever

Oplæg som ovenfor samt besøg i kemikalierum. Fokus på sortering og fejlfinding i containere.

Nogle klasser kommer med affald, som først sorteres i bunker hvorefter det lægges i de rigtige containere.

8. Varighed

60 minutter.

9. Tidspunkter og perioder

10. Relaterede tilbud

11. Undervisningsmaterialer

Folder om metal og glas med tilhørende opgaver, som sendes ud til skolerne inden besøget.

12. Organisering

12.1 Organisation

Besøg varetages af en miljømedarbejder fra kommunen.

12.2 Forudsætninger

Miljømedarbejderens ansættelse er delt mellem forvaltningen og et SundBy projekt. Miljømedarbejderen arbejder således med kommunikation til daglig.

12.3 Bemærkninger

Pladsmedarbejderne har ikke lyst til at stå for besøg.

13. Markedsføring / Annoncering

Annoncering på egen hjemmeside.

Særsomt hjemmeside for børnehaver og indskoling: www.mille.horsens.dk og for 4.-6. klasse: <http://www.udmedskruld.horsens.dk/>

14. Finansiering

Rundvisning på genbrugspladsen er gratis for brugerne.

Den tid medarbejderen bruger til at tage mod de besøgende finansieres via forvaltningen/Affald og genbrug.

15. Fremtid

Sorteringsøvelsen i frysehuset vil fremover ske med affald som Miljø- og pladsmedarbejderne har indsamlet og udvalgt til formålet.

Horsens kommune står overfor at bygge en ny genbrugsplads. Her er der ikke særskilte planer for formidling og undervisning.

16. Kilder / K-person

Anne Dorte Christensen, teadc@horsens.dk

Læs mere på

<http://www.horsenskom.dk/Borgerinfo/AffaldOgGenbrug/BoernOgAffald.aspx>

17. Data indsamlet

Marianne Sylvest, september 2011 og suppleret af Flemming Sjølin Bauer, december 2011.

1. Selskab / Kommune

Middelfart Kommune,
Renovationsvæsenet.

2. Formål

Formidle viden om affald, med vægt på sortering af affaldstyper på genbrugspladsen.

3. Målgrupper

Fra 0. kl. – ingen øvre grænse – med hovedvægt på skoleklasser.

4. Krav til de besøgende

Ingen.

5. Aktuell besøgs- / undervisningsomfang

Cirka 25 besøg i 2011 på kommunens 4 genbrugspladser.

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

2 pladser har mødelokaler med udstilling og lidt aktiviteter
2 pladser har ikke indendørs faciliteter, men udendørs udstillinger

6.2 Udendørs

Rundvisning på genbrugspladser.

6.3 I øvrigt

Tipskupon + affald.dk-brochure i net udleveres til alle.

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Information om sortering af affald, og hvad der sker med det efterflg.
Information om arbejdet som pladsmedarbejder.
Sorteringsopgaver.
Evt. medbragt affald sorteres i containerne på genbrugspladsen.
Information omkring kommunens indsamlingsordninger.

8. Varighed

ca. 90 min – 0.-2. kl. ca. 60 min.

9. Tidspunkter og perioder

Hele året.

10. Relaterede tilbud

11. Undervisningsmaterialer

Materiale under udarbejdelse.

Henviser til affald.dk og affaldetsvej.dk, samt forbrændingsanlæg.

12. Organisering

12.1 Organisation

Rundvisning/undervisning foretages af teamleder/pladsmedarbejder.

12.2 Forudsætninger

Erfaring.

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

Bl.a. via skolebiblioteket, hjemmeside.

14. Finansiering

Renovationsvæsenets budget.

15. Fremtid

Tiltag omkring interaktive tilbud på genbrugspladserne.

16. Kilder / K-person

Lene Aaby, Lene.Aaby@middelfart.dk

Karen Hansen

17. Data indsamlet

Af kontaktpersonerne.

1. Selskab / Kommune

Odense Renovation

2. Formål

3. Målgrupper

Fra børnehavernes 5-6-årige og op til pensionistgrupper.

Flest besøg fra 3.-4. klasse (Mellemtrin)

Desuden teknisk skole, herunder gartneruddannelsen og landbrugsudannelsen samt universitetsstuderende og ekskursioner fra udlandet.

4. Krav til de besøgende

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

60 besøg i alt pr. år på den centrale genbrugsstation.

Besøgstallet er stigende!

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Ja

6.2 Udendørs

Ja

6.3 I øvrigt

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Introduktion til selskabet og stedet, hvor selskabets hovedkontor også har ligget de sidste 130 år. Affaldets historie fra lossepladsens ene hul til nuværende 39 "huller" (Containere på genbrugspladsen).

Snak om definitionen på affald – hvornår er noget affald, hvornår har det værdi, og hvornår og hvorfor mister det værdi.

Går på pladsen rundt til udvalgte fraktioner og fortæller om, hvad der sker med de indsamlede materialer.

Evt. medbragt affald sorteres og lægges i de rigtige containere.

Pladsens skilte gennemgås med fokus på de fælles symboler for hhv. genanvendelse, forbrænding og deponi. Herigennem introduceres eleverne til affaldshierarkiet.

Fra 6.klasse og opefter fortælles eleverne også om det at arbejde på genbrugspladsen samt øvrige karrieremuligheder.

8. Varighed

60 minutter.

For børnehaver og indskoling, dog kun ca. 30 minutter.

9. Tidspunkter og perioder

Hele året.

10. Relaterede tilbud

Henviser til center for kreativt genbrug i Odense for kreativ leg og styrkelse af innovative kræfter gennem overskudsmaterialer.

11. Undervisningsmaterialer

Henviser til www.affald.dk og hæftet "Affaldets historie", der kan downloades samme sted.

Har derudover en lille bog til børnehavebørnene.

Er ved at udvikle et spil til skolerne.

12. Organisering

12.1 Organisation

Besøg varetages af selskabets kommunikationsmedarbejder sammen med fem ansatte fra genbrugspladsen.

12.2 Forudsætninger

Besøgsværterne får sidemandsoplæring og kan i øvrigt støtte sig til en skabelon for besøgene.

Her derudover to årlige evalueringsmøde/undervisningsmøder samt én årlig studietur til en forarbejdnings-/genanvendelsesvirksomhed.

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

Annoncering på egen hjemmeside. Derudover er tilbuddet nævnt i "Affaldshåndbog", der hvert år uddeles til borgerne.

14. Finansiering

Rundvisning på genbrugspladsen er gratis for brugerne.

15. Fremtid

Ønsker et mere permanent lokale til at kunne give introduktion/oplæg før gæsterne tages ud på pladsen.

16. Kilder / K-person

Dorthe Lind Christensen, dlc@odenserenovation.dk

Læs mere på <http://www.odenserenovation.dk/Besog-og-undervisning.aspx>

17. Data indsamlet

Marianne Sylvest, september 2011 og suppleret af Flemming Sjølin Bauer, marts 2012.

1. Selskab / Kommune

Randers Kommune.

2. Formål

Kendskab til affaldssortering.

3. Målgrupper

Fra børnehaver til pensionister.

4. Krav til de besøgende

Mindst 8 og højst 30 personer.

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Har for ca. 1 år siden indrettet skolestue på Affaldsterminalen i Randers - i et rum, der tidligere blev brugt til demontering af kølemøbler.

6.2 Udendørs

Udendørs rundvisning på vores 4 genbrugspladser og vores affaldsterminal.

6.3 I øvrigt

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Skolestuen ligger på vores Affaldsterminal, som ligger sammen med vores største genbrugsplads. Affaldsterminalen har omlastestation for dagrenovation, komposteringsplads, sorteringsanlæg og deponi. Der er mulighed for at besøge alle stederne eller kun de steder, der har interesse for gruppen.

8. Varighed

60 – 120 minutter alt efter alder, interesser osv.

9. Tidspunkter og perioder

Hele året uanset vind og vejr.

10. Relaterede tilbud

Vi påtænker at holde åbent hus på Affaldsterminalen efteråret 2012 for at tiltrække flere voksne.

11. Undervisningsmaterialer

Henviser til vores hjemmeside www.affald.randers.dk , www.affald.dk og www.affaldetsvej.dk .

12. Organisering

12.1 Organisation

Rundvisning/undervisning varetages af en pladsmedarbejder eller en administrativ medarbejder fra Affaldskontoret – og kun af nogen, der kan lide opgaven.

12.2 Forudsætninger

Værterne har deres respektive faglige viden og lysten til at formidle den.

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

Der annonceres via kommunens hjemmeside, kommunens intranet og i breve til skoler og daginstitutioner.

14. Finansiering

Rundvisning er gratis.

15. Fremtid

Er ved at søsætte et projekt, hvor der ansættes en lærer én dag ugentligt til at udvikle et formidlingstilbud til børn mellem 3-18 år.

16. Kilder / K-person

Thea Glad, thea.glad@randers.dk

Læs mere på <https://affald.randers.dk/FrontEnd.aspx?id=42979>

17. Data indsamlet

Helle Jørgensen, hej@randers.dk

1. Selskab / Kommune

REFA

REFA

2. Formål

At formidle viden om affald, energi og miljø og hvordan vi kan være med til, at udnytte de ressourcer affaldet indeholder.

At de besøgende kommer en tur med ind i affaldets "univers" på en lavpraktisk og levende måde, med udgangspunkt i deres nærmiljø og lokalområde i håb om, at de får en viden og forståelse, som de efterfølgende kan handle ud fra og giver lidt af det videre.

3. Målgrupper

Børnehaver, skoler, uddannelsesinstitutioner, sprog- og integrationscenter, spejdere og andre grupper der er interesserede.

4. Krav til de besøgende

Højst én klasse/andre børnegrupper pr. rundvisning og mindst to aktivt deltagende voksne (1 lærer + 1 pædagog/forældre).

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

2009: 4 rundvisninger (startede 1. september 2009)

2010: 19 rundvisninger

2011: 58 rundvisninger

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Nej!

6.2 Udendørs

Rundvisninger foregår kun udendørs og uden særlige faciliteter.

6.3 I øvrigt

Har i alt 10 genbrugspladser og 7 mini-genbrugspladser/genbrugsøer, der alle kan besøges.

Har en Skolebus/kassevogn, som formidleren bruger som udgangspunkt for besøget på genbrugspladsen og til selv at komme til og fra skolerne.

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Rundvisninger på genbrugspladserne starter med, at vi gennemgår genbrugspladsens og kraftvarmeværkets indretning, som er vist på børnevenlige tegnede plakater, der dækker siderne på REFA's Skoletjenestes kassevogn.

- Containernes placering og nummerering
- Hvorfor og hvordan skal vi sortere vores affald?
- Materialekendskab, som hjælp til at sortere affaldet
- Spørg pladsmanden om hjælp til at sortere sit affald, hvis man er i tvivl
- Affaldshierarkiet (genbrug, forbrænding og deponering)
- Hvilket affald kan genbruges, skal brændes eller deponeres og hvad kan ikke? Batterier og papir, indsamles også ved husstanden
- Elektronik og lavenergipærer er der også fokus på. Ingen dagrenovation på genbrugspladsen og hvorfor ikke?
- Kun klare sække

Eleverne medbringer affald, som vi slutter af med at sortere sammen og eleverne fordele det i containerne.

8. Varighed

60 minutter.

9. Tidspunkter og perioder

Rundvisning på genbrugspladserne gives kun udenfor åbningstiden, mandag – fredag kl. 9 - 11.

10. Relaterede tilbud

Skolerne tilbydes en "3-trins raket", et forløb som giver eleverne mulighed for at få et helhedsbillede af, hvad der sker i affaldets "univers".

Tilbuddet fordeles over 3 dage og består af:

- Rundvisning på kraftvarmeværket
- Rundvisning på deres lokale genbrugsplads
- Skoletjenesten besøger klassen på skolen

Skoletjenesten tager ud på skoler, hvor eleverne laver forskellige "hands on"-aktiviteter i grupper, ud fra tilhørende opgaveark. Gruppeaktiviteterne varer ca. ½ time og afsluttes med fremstilling i grupperne. Et besøg varer 2- 3 timer.

11. Undervisningsmaterialer

- Opgaveark til de enkelte aktiviteter

- Plakater til klassen, med børnevenlige tegninger, der viser hvordan genbrugspladsen er indrettet og kraftvarmeværket fungerer
- Uddeling af særudgave af Anders And blad om affald og miljø
- Henvisning til www.affald.dk
- Henvisning til REFA's spil på www.refa.dk:
 - o Genbrugspladsspil "Hr. Skralds hjælpere" til de yngre elever, der også kan printes ud som brætspil
 - o "Kraftvarmeværksspillet" til de større børn

12. Organisering

12.1 Organisation

En centralt ansat formidler/koordinator giver rundvisninger på genbrugspladserne og som opfølgning formidler viden om affald, energi og miljø på skolerne på Lolland-Falster. Pladsfolkene præsenteres og inddrages under besøget på genbrugspladsen.

En læreruddannet besøgsvært giver rundvisninger på kraftvarmeværket.

12.2 Forudsætninger

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

Annoncering på egen hjemmeside www.refa.dk og mail til skolerne.

14. Finansiering

Besøg på REFA's anlæg og besøg af Skoletjenesten er gratis for alle.

15. Fremtid

At tilbuddet om rundvisninger på genbrugspladserne, kraftvarmeværket og besøg af skoletjenesten på skolerne, fortsat udbredes og benyttes af skolerne som et supplement til undervisningen.

Søge at få nye ideer til rundvisningernes forløb. Måske slutte af med en lille "affaldsjagt", hvor klassen deles op i grupper og skal finde fejlsorteret affald i containerne, som de noterer på et opgaveark med en tegning af genbrugspladsens containere, hvori de skriver det fejlsorterede affald.

16. Kilder / K-person

Anne-Mette Petersen, amp@refa.dk

Læs mere på <http://refa.dk/REFA/Indhold/Akademi/Undervisning.aspx>

17. Data indsamlet

Marianne Sylvest, september 2011 og

Anne-Mette Petersen, REFA, januar 2012

1. Selskab / Kommune

Reno Djurs

2. Formål

3. Målgrupper

Fra børnehave og opefter.

Flest fra 4.-6. klasse (Mellemtrin).

4. Krav til de besøgende

RENO Djurs tager både mod store og små hold, men normalt er det skoleklasser eller børnehaveklasser, der er på besøg. Grupper på op til ca. 20 børn klares oftest af én medarbejder, mens større grupper deles mellem flere medarbejdere. I praksis 15-20 børn pr. medarbejder.

Normalt besøges genbrugsstationerne af enkelte klasser ad gangen. Men der sker også at hele årgange 2-3 klasser er på besøg på én gang.

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

20-25 besøg i alt pr. år fordelt på 9 genbrugsstationer.

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Nej, der er ikke lokaler indrettet til modtagelse af besøgene.

6.2 Udendørs

Der er ingen specielle udendørsfaciliteter til brug ved besøg.

6.3 I øvrigt

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

De yngste præsenteres for det nære affald: papir, elektronik, hjemmets affald.

De ældre elever præsenteres for affaldspyramiden og har i øvrigt fokus på

- Farligt affald
- Samt eksempler på affaldsfraktionerne: Genanvendeligt, brændbart og deponeringsegnet affald.
- Økologisk rygsæk

- Hvad sker der med affaldet når det forlader genbrugsstationen
- Sjældne genanvendelige fraktioner

8. Varighed

45-60 minutter.

9. Tidspunkter og perioder

Hele året uanset vind og vejr.

10. Relaterede tilbud

RENO Djurs laver også rundvisning på deponeringsanlægget i Glatved, men primært for de største klassetrin pga. arbejdende maskiner.

11. Undervisningsmaterialer

Henviser til hjemmesiderne www.affald.dk og www.affaldetsvej.dk

12. Organisering

12.1 Organisation

Besøg varetages af driftsformand eller administrativ medarbejder fra affaldsselskabet. Ved større grupper inddrages et par pladsmænd, der er "gode til børn".

12.2 Forudsætninger

Værterne har ingen specielle forudsætninger.

12.3 Bemærkninger

De fleste pladsmedarbejderne har ikke lyst til at stå for besøg, men der enkelte som gerne vil stille op som hjælpere ved besøg af større grupper.

13. Markedsføring / Annoncering

Annoncerer kun på egen hjemmeside.

14. Finansiering

Rundvisning på genbrugspladsen er gratis for brugerne.

15. Fremtid

16. Kilder / K-person

Civilingeniør Peter Lindequist Madsen, plm@renodjurs.dk

17. Data indsamlet

Marianne Sylvest, september 2011 og suppleret af kontaktpersonen i december 2011.

1. Selskab / Kommune

RENOVEST (Vesthimmerlands-, Jammerbugt-, Rebild- og Ålborg kommune)/

Skraldeskolen.

2. Formål

- Eleven skal kende alle led i affaldshåndteringen
- Eleven skal kende miljøfordele, besparelser og muligheder ved genanvendelse
- Eleven skal aktivt kunne tage viden med hjem og inddrage familie/skole
- Eleven skal inspireres til at komme med bud på affaldets fremtid

3. Målgrupper

0.-6. klasse (Alle andre borgere kan dog også få en rundvisning på genbrugspladsen).

4. Krav til de besøgende

Første gang klassen kommer på Skraldeskolen bliver alle elever uddannet til "Affaldsagenter for fremtiden". På grundforløbet er der ingen krav til forberedelse.

Når klassen kommer for 2. eller 3. gang er der nye temaer afhængig af klassetrin. På den måde har børnene mulighed for at udvide deres uddannelse til "Affaldsagent af 2. grad" osv. Der kan blive krav om forberedelse når klasserne efterfølgende kommer på Skraldeskolen.

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

Skraldeskolen har åbent alle skoledage. Der er etableret et online bookingsystem med link fra Skraldeskolen.dk. Her kan 60 skoler i Renovests område selv booke besøg.

Der er gratis bustransport til og fra Skraldeskolen, som bookes automatisk gennem bookingsystemet.

Ønsker om besøg fra andre end de omtalte 60 skoler sker ved telefonisk henvendelse.

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Der er indrettet et oplevelses- og undervisningsunivers i en tidligere kontorpavillon, der også har haft funktion som genbrugsbutik.

Renoveringen af lokalerne er delvist sket ved brug af genbrugsmaterialer. Blandt andet er der lagt et gummigulv, lavet af bildæk og møblelementet er hentet i genbrugsbutikken.

Skraldeskolen har 5 rum og hvert rum/indretning har sin historie relateret til affald, sortering, ressource besparelse mv.

6.2 Udendørs

På grundforløbet kommer kun 6. klasser ud på selve anlægget/genbrugspladsen.

Men inde på selve Skraldeskolen er der indrettet en mini-genbrugsplads, og desuden hænger et stort flot oversigts kort over Renovests område.

Der er en udendørs legeplads, som børnene benytter i pauserne.

6.3 I øvrigt

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

Skraldeskolens læseplan for grundforløbet kan findes på www.skraldeskolen.dk.

Undervisningen tager udgangspunkt i fem rum

- Perspektiv rummet
- Genbrugspladsen
- Hvor er væk-rummet?
- Køkken / sortering og tossede tanker.
- Agent akademiet

Børnene bliver modtaget i Perspektiv rummet. Her er udgangspunktet 7 kg affald pr. dansker dagligt, børn der bor og arbejder på lossepladser i Afrika, samt affald i naturen.

I Genbrugsplads-rummet er væggene lavet i 4D og forstiller rum fra hjemmet og skolen, for at vise børn hvordan alt i deres hverdag kan blive til affald. I dette rum er der også indrettet en mini genbrugsplads. Fokus her er bl.a. "Hvad gør vi med affaldet". De 4 behandlingsmetoder; genbrug, genanvendelse, forbrænding og deponi diskuteres med børnene. Efterfølgende laver børnene en konkurrence og ser hvem der er dygtigst til at placere forskellige stykker affald rigtigt på affaldstrekanten. Desuden er det rummet hvor vi taler om indsamling og så småt kommer ind på "hvad bliver affaldet til?".

"Hvor er væk" er bl.a. rummet hvor børnene går på jagt efter værdifuld viden om affald. De skal bl.a. finde svaret på hvor mange kg affald der skabes ved at lave 1 kg nyt aluminium i forhold til at lave 1 kg genbrugs aluminium – og masser andre sjove spørgsmål.

Her ser børnene hvad forskellige typer affald kan laves om til.

Skattejagten fortsætter også ud i køkkenet hvor sorterings mulighed hjemme og tossede tanker om genanvendelse er de gennemgående temaer.

Når børnene har været gennem hele forløbet går vi i "Agent akademiet" og laver agenttest. Herefter får klassen deres Agentbeviser og deres underskrifter kommer op at hænge på Skraldeskolens Agentvæg.

8. Varighed

Standard undervisningstid på Skraldeskolens grundforløb er 3 - 3,5 time.

For at sikre at skoler med meget lang transport tid kan komme retur til skolebusserne, kan der dog vælges en forkortet undervisning på Skraldeskolen (2,5 t).

9. Tidspunkter og perioder

Hele året. Typisk om formiddagen (alm. Skoletid). Men eftermiddags undervisning er muligt efter aftale.

10. Relaterede tilbud

Renovest sørger for bustransport til eleverne.

11. Undervisningsmaterialer

Hænger på Skraldeskolen. Klassen få en skraldespand med hjem til sortering i klassen, samt en tom affaldstrekant – så de kan øve sig i hvordan affaldet fra deres daglig dag bør behandles.

12. Organisering

12.1 Organisation

Undervisningen varetages af Tina Bjerre, der er ansat til at udvikle projekt "Skraldeskolen". Der er tilknyttet 2 (-3) øvrige undervisere fra driften på Renovest.

Det er vigtigt at tilføje, at rundvisninger på genbrugspladserne altid er muligt og gratis for alle borgere. Skraldeskolen er blot en udvidet del af Renovests undervisnings tilbud, med fokus på en mere målrettet læring for børnene – fremtidens forbrugere.

12.2 Forudsætninger

Tina er uddannet agronom.

12.3 Bemærkninger

2011 er opstarts år.

13. Markedsføring / Annoncering

Gennem lokale aviser, Ramasjang LIVE, Skraldeskolen bliver inviteret til at deltage i en del lokale events.

14. Finansiering

Transport til, og undervisning på Skraldeskolen er gratis for børn i 0.-6. klasse fra de 4 ejer kommuner. I øvrigt går Skraldeskolen ind i andre projekter og event som skønnes relevant for at udbrede den værdifulde viden som Skraldeskolen står for.

Besøg fra skoler udenfor Renovests område er som udgangspunkt egenbetaling.

De 4 ejer kommuner bag Renovest har investeret ca. 800.000,- i etableringen af Skraldeskolen.

Rundvisninger på pladserne er i øvrigt altid muligt og gratis for alle borgerne.

15. Fremtid

Klar og lysende.

16. Kilder / K-person

Tina Bjerre, tb@renovest.dk

Læs evt. mere på www.renovest.dk og www.skraldeskolen.dk

17. Data indsamlet

Flemming Sjølin Bauer december 2011 og Tina Bjerre Januar 2012.

1. Selskab / Kommune

Vand og Affald, Svendborg kommune.

vand og affald

2. Formål

At give børn og unge en bedre forståelse for hvad de kan gøre for at sikre et bedre miljø både i forhold til affald, vand og spildevand

At informere voksne borgere om vigtigheden af at sortere affald og forsøge at gøre det så "lavpraktisk" som muligt og give dem en bedre forståelse for hvad de kan gøre for at sikre et bedre miljø både i forhold til affald, rent vand og spildevand.

3. Målgrupper

Institutioner, skoler og andre interesserede fra virksomheder, foreninger o.l.

4. Krav til de besøgende

Ingen

5. Aktuel besøgs- / undervisningsomfang

Aktuelt 2 – 4 gange pr. måned, men vi er ved at iværksætte en kampagne overfor skoler og institutioner.

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Nyindrettet undervisningslokale med adgang til internet – affald.dk, eget undervisnings-/informationsmateriale på hjemmeside.

6.2 Udendørs

Genbrugsstationen.

6.3 I øvrigt

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

- Afhængig af lærerens fokus, men ofte med en snak om henkastet affald, genbrug, ressourceforbrug, kompostering.
- Rent vand, spildevand.
- Rundvisning på genbrugsstationen

8. Varighed

1 – 1½ time

9. Tidspunkter og perioder

Ingen begrænsning.

10. Relaterede tilbud

11. Undervisningsmaterialer

"FRA YT TIL NYT" – Affald skal genanvendes for 5. og 6. klasse, som udleveres gratis til alle kommunens skoler efter ønske.

12. Organisering

12.1 Organisation

12.2 Forudsætninger

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

- Under udarbejdelse med direkte post til Natur og tekniklærerne
- Lokalt netværk af natur og tekniklærere, som afholder årlige temamøde, hvor vi bliver inviteret med.
- Hjemmeside for eksterne undervisningsmiljøer

14. Finansiering

Det er gratis for skolerne.

Elever fra de skoler der ligger længst væk fra genbrugsstationen får tilbudt gratis buskørsel en gang årligt til 5. eller 6. årgang.

15. Fremtid

Tiltag til at udarbejde undervisningsmateriale i samarbejde med vores omegnskommuner.

Virksomheden ønsker at udvikle og styrke informations- og undervisningstilbuddene.

16. Kilder / K-person

Hanne Klit, tlf. 63215526, hkl@vandogaffald.dk

17. Data indsamlet

Hanne Klit, januar 2012.

1. Selskab / Kommune

Vestforbrænding og de 19
ejerkommuner

VESTFORBRÆNDING

2. Formål

Formålet er at give adgang til at se hvordan affald bliver håndteret i virkeligheden, og en mulighed for dialog med mennesker, der arbejder med affald til daglig.

Undervisningen på genbrugsstationerne er tænkt som en første introduktion til affaldssystemet, der senere kan følges op af et besøg på Vestforbrænding i Glostrup.

Det langsigtede mål er at få en bedre udnyttelse af det samlede affaldssystem og få sorteret mere fra til genanvendelse.

3. Målgrupper

Primært indskoling og mellemtrin (0. – 6. klasse).

Men der er også besøg fra de lokale tekniske skoler med kommende håndværkere samt AMU-kurser for ejendomsfunktionærer.

4. Krav til de besøgende

Ingen! Det er dog forsøgt, at få skolerne til at forberede besøget, ved at udgive forskellige undervisningsmaterialer.

5. Aktuell besøgs- / undervisningsomfang

Besøgstallet har svinget en del, men i 2011 forventes et samlet besøgstal på 200 besøg – svarende til knap 10 besøg pr. genbrugsstation. Til sammenligning var der 118 besøg i 2008 og 213 besøg i 2009.

6. Fysiske rammer

6.1 Indendørs

Enkelte genbrugsstationer har adgang til et lokale, hvor man kan tage mod gæsterne og give dem en introduktion til besøget og affaldssystemet. På de fleste genbrugsstationer foregår alt dog udendørs.

6.2 Udendørs

De fleste genbrugsstationer har en stor tavle der viser affaldets veje (myldreplakaten). De fleste har også en tavle med en affaldspyramide, der viser fordelingen af affald til hhv. genanvendelse, forbrænding, deponi og specialbehandling.

Der er ikke ellers særlige faciliteter udendørs.

6.3 I øvrigt

7. Indhold i forbindelse med undervisning på genbrugspladsen

De fleste besøg starter med en kort snak om hvad affald er og hvordan man behandler affaldet, efter det er afleveret på genbrugsstationen.

Eleverne bliver vist rundt på genbrugsstationen til udvalgte containere og områder (f.eks. modtagelse af haveaffald og farligt affald) for ved selvsyn at se affaldsmængderne, affaldets sammensætning og de praktiske udfordringer pladspersonalet står med.

I nogle tilfælde har eleverne selv affald med. Det får eleverne mulighed for at aflevere i de rigtige containere i forbindelse med rundvisningen på pladsen.

8. Varighed

60 minutter.

9. Tidspunkter og perioder

Forskelligt fra genbrugsstation til genbrugsstation.

10. Relaterede tilbud

11. Undervisningsmaterialer

Der er udgivet en række aktivitetshæfter i perioden 2008 – 2011. Arbejdet med aktivitetshæfterne foregår på skolen og fungerer som forberedelse og evaluering af besøget på genbrugsstationen. Hæfterne er gratis for skolerne, som rekvirerer dem via det lokale pædagogiske center e.l.

Følgende hæfter er udgivet:

- Om affald generelt – hæfter med tilhørende lærervejledning til hhv. 0.-2. klasse, 3.-4. og 5.-6. klasse.
- Om genbrug af papir med tilhørende lærervejledning til hhv. 3.-4. og 5.-6. klasse.

12. Organisering

12.1 Organisation

Formidlingen varetages som udgangspunkt af lokale pladsmænd eller medarbejdere fra kommunens forvaltning.

12.2 Forudsætninger

De medarbejdere der underviser har fået et et-dags basiskursus på Vestforbrænding. Derudover tilbydes de deltagelse i en årlig faglig ekskursion til forskellige behandlings-/genavendelsesanlæg.

Pladsmedarbejderne har fået en række forskellige elementer til støtte for formidlingen:

- Materiale der kan illustrere aluminiums kredsløb (bauxitsten, aluminiumsbarre, sammenpressede dåser og en stegepande.)
- Materiale der illustrerer papirs kredsløb (et stykke træ, en pose med avisstrimler, en avis, et stykke hvidt papir og en toiletrulle.)
- En kasse med slagge, ristegennemfald og gips fra røggrensning på Vestforbrændings forbrændingsanlæg i Glostrup.
- Diverse faktaark m.v. med relation til opgaverne i det undervisningsmateriale skolerne bliver tilbudt til forberedelse af besøgene på genbrugsstationen.

12.3 Bemærkninger

13. Markedsføring / Annoncering

Der annonceres via Vestforbrændings og mange af kommunernes hjemmesider.

- I 2009 blev der sendt en folder ud til samtlige skoler i Vestforbrændings opland.
- I 2010 blev en præfabrikeret artikel sendt til samtlige kommuner med henblik på udgivelse i de lokale ugeaviser. Artiklen handlede om skolars besøg på genbrugsstationerne, hvor en politiker udtalte sig om tilbuddet og artiklen blev ledsaget af et foto af den lokale formidler/pladsmedarbejder. Cirka halvdelen af oplandets lokalaviser/ugeblade bragte artiklen.
- I maj 2011 blev der annonceret i Folkeskolen i forbindelse med udgivelsen af nyt undervisningsmateriale til brug i forbindelse med besøg på den lokale genbrugsstation.
- Efterår 2011 er en film om tilbuddet tilgængelig. Filmen er målrettet lærere, så de kan få et indtryk af, hvad de kan få ud af at besøge en genbrugsstation med deres elever. Filmen ligger på Vestforbrændings hjemmeside <http://www.vestfor.dk/web/10874/73> og på YouTube <http://www.youtube.com/watch?v=cvmls-WzRwA>

14. Finansiering

Besøg på genbrugsstationerne er gratis for skolerne. Undervisningsmateriale samt central støtte fra Vestforbrænding er finansieret via et bidrag pr. indbygger fra kommunerne.

15. Fremtid

Vestforbrænding arbejder med udvikling af fremtidens genbrugsstation hvor formidling og undervisning forventes at få en endnu større betydning. Det betyder bl.a., at man ser på muligheden for at etablere lokaler eller

overdækkede områder til undervisning på eller i tilknytning til genbrugsstationerne.

Desuden arbejder man med muligheden for at etablere særskilte ruter og områder for grupper af gående på genbrugsstationerne. F.eks. ved opstribning/ farvemarkering af gangarealer på asfalten samt udvalgte områder afskærmet af fysiske barrierer.

Endelig er der udviklet en prototype af en model (MiniBy), som skal være med til at vise genbrugsstationen, som en del af den samlede kommunale affaldsindsamling. Modellen skal både kunne bruges til at skabe overblik over afleveringsmuligheder og til at lave praktiske sorteringsøvelser.

16. Kilder / K-person

Marianne Sylvest (MAS@vestfor.dk) og Flemming Sjølin Bauer (FLB@vestfor.dk)

Læs mere på <http://www.vestfor.dk/web/10874/1>

17. Data indsamlet

Flemming Sjølin Bauer, december 2011.

Bilag 1 - Læseplan, Skraldeskolen 2011/2012

Dit affald – vores fremtid

Mål i Skraldeskolen

Eleven skal kende alle led i affaldshåndteringen

Eleven skal kende besparelserne og mulighederne ved genanvendelse

Eleven skal aktivt kunne tage viden med hjem og inddrage familie/skole

Eleven skal inspireres til at komme med bud på affaldets fremtid

Rum / Læring:

Perspektiv

Skal give eleven indsigt i:

- Hvor meget affald laver hver dansker
- Hvor meget affald laver en familie på fire
- Hvad sker der med jorden, hvis ikke vi håndterer affaldet
- Hvilke negative konsekvenser har affald for mennesker og dyr
- Nedbrydning i naturen

Genbrugsplads

Skal give eleven indsigt i:

- Hvad er affald
- Hvor skal affald hen
- Hvorfor skal jeg sortere mit affald
- Hvordan sorterer jeg mit affald
- Hvordan kan jeg hjælpe min familie med at sortere affaldet fra hjemmet

Hvor er væk

Skal give eleven indsigt i:

- Hvad sker der med mit affald – affaldets vej
- Hvor meget af mit affald kan bruges igen
- Hvad kan mit affald blive til
- Hvordan skaber jeg mindre affald (gennem genbrug)
- Kreativ værksted

Agent Akademiet / Eksamen

Affaldsquiz på dagens læring/ Certificering

Agent rettigheder

Skriv under på Agentvæggen

Udlevering af agentkort

- Hvordan gør jeg en forskel, når jeg går ud fra Skraldeskolen
- Hvordan kan vi sortere affaldet bedre i min klasse (skraldespand)

Hentet fra <http://www.skraldeskolen.dk/Dokumenter/Laeseplan-for-Skraldeskolen-oktober-2011.pdf>

Bilag 2 - Transportabel undervisningsplatform

AffaldPlus opererer med en standard Cargo-trailer i pølsevognsstørrelse, der kan trækkes af en almindelig personbil. Den er konstrueret så siden kan lukkes op og danner et lille halvtag. Pladsfolk med en håndværksmæssig baggrund har indrettet traileren med IKEA møbler. Der er forskellige farvede plastkasser med rengjort affald til øvelser samt "Vidste du?" -kasser til at fortælle historier om f.eks. genbrug af bestemte materialer. Traileren transporterer også små taburetter, som eleverne kan sidde på. Traileren indeholder en mannequin-dukke, der har fået navnet Albert. Dukken forestiller en dreng på 8 år i bl.a. aflagt tøj, skoletaske med forskellig elektronik etc. og kan bruges til at tale med eleverne om dem selv og deres forbrug i forhold til affald og miljø.

Undervisning foran AffaldPlus undervisningstrailer.

Bemærk:

- Mannequin-dukken til venstre
- De stabelbare skamler som børnene sidder på
- Den sorte sæk med affald som børnene selv har haft med hos drengen i nederste højre hjørne
- De forskelligt farvede plastkasser på disken, med affald til øvelser og materialer og produkter til at fortælle genbrugshistorier
- Plancherne med "Affaldspyramiden" og "Myldretavlen" på fladen under disken
- Stiverne til trailerens side, der fungerer som halvtag for formidleren og til en vis grad også børnene

De lokale genbrugspladser får refunderet løn for 3 timers undervisning, klargøring og oprydning pr. besøg. Undervisningen varetages altid af en ekstra person i forhold til den rent driftsmæssige bemanning af pladsen. Underviserne er pladsmedarbejdere, der har meldt sig frivilligt til opgaven og som har fået en intern efteruddannelse. Underviserne koordineres af to teamledere for hhv. den sydlige og nordlige del af AffaldPlus' opland.

Bilag 3 - To eksempler fra Vestforbrænding på standardskabeloner for undervisning på de lokale genbrugsstationer

Standardbesøg Indskoling (0. kl. – 2. klasse)

Formålet med besøget er:

1. At vise eleverne at affald er ressourcer, og at eleverne oplever at det er vigtigt at de sorterer deres affald.
2. At eleverne oplever genbrugsstationens aktiviteter, anlæg og medarbejdere

Tid	Emne	Beskrivelse	Formål
15 min før besøg	Forberedelse før klassen ankommer	Veste og undervisningsmaterialer tages frem til det sted som formidlingen starter fra. I trillebør lægges forskellige ting, som eleverne skal placere i de rigtige containere undervejs i rundvisningen. For eksempel: Mobiltelefon, legetøj (der bruger strøm), papir, pap, glas, flasker af glas og plastik, sodavandsdåser, batterier. Alle er ting, som børnene kender fra deres egen hverdag.	Sikre at rundvisningen kan få en god start, og at formidleren ved hvad han/hun vil fokusere på ved det enkelte besøg.
0:00	Ankomst til genbrugsstationen	- Formidler tager mod klassen Tasker lægges under halvtag eller lignende og klassen samles foran "tavlerne". Eleverne får veste på.	- Sikre at klassen oplever at de er ventet, og at eleverne retter deres opmærksomhed mod det der skal ske.
0:05	Velkomst Ved "tavler"	Præsentation af dig selv, dagens program og praktiske forhold: - Start og sluttidspunkt - At eleverne er på en arbejdsplads, hvor der kører biler. Derfor skal de have veste på. - Hvor og hvornår de kan gå på toilettet	- At skabe ro og samling ved at elever og lærere ved, hvad der skal ske og i hvilke rammer
0:10	Hvad er en genbrugsstation?	Spørg eleverne, hvad de forestiller sig der foregår på genbrugsstationen?	- at eleverne oplever genbrugsstationen som en arbejdsplads og at

		<u>Svar på elevernes eventuelle spørgsmål om genbrugsstationen som en arbejdsplads.</u> Hvis eleverne ikke har spørgsmål hertil, så fortæl selv: - Hvor mange arbejder på genbrugsstationen? - Hvad består arbejdet i? - Hvem kommer med deres affald på genbrugsstationen? - Hvad sker der i løbet af en almindelig dag på genbrugsstationen?	de får indtryk af de mange opgaver, der knytter sig til at arbejde her
0:20	Hvad gør vi med affaldet? Præsentation af affaldspyramiden / eller "hvor bliver dit affald af"	Tag udgangspunkt i elevernes verden. Lad dem nævne nogle ting som de har kasseret den sidste uges tid. Hvor gjorde de af dem, var det det rigtige sted? - vigtigt at understrege, at vi er afhængige af at eleverne afleverer affaldet rigtigt, så det kan bruges igen i en eller anden form. Spørgsmål, som eleverne har formuleret hjemmefra besvares	- Introducere eleverne til en simpel model af affaldshierarkiet i form af "Affaldspyramiden" som kan danne ramme for den videre dialog med eleverne.
0:30	Hvor skal vi aflevere affaldet? Og Hvad bliver det til?	Historier om affald 1. Tre til fem udvalgte stykker affald 2. Et for et gennemgås affaldet – spørg eleverne hvor de kan aflevere de enkelte ting, der hvor de bor? 3. - Hvad bliver det til hvis I har afleveret det rigtigt? Eksempler på genbrugsprodukter fremvises: Dåse - aluminiumsbarre – gryde. Tilbudsavis – toiletpapir/køkkenrulle	- Aktivere eleverne med dialog, der kræver koncentration og sætter fokus på deres egen håndtering af affaldet.

		* Se i øvrigt tabel sidst i dette dokument.	
0:40	Oplæg til rundvisning og klargøring	Fortæl lidt om hvad de skal se når I går rundt. Rundvisningsregler: Formidler går forrest, en lærer bagest, hold sammen i gruppen, ikke kravle op på containere eller tage ting fra dem.	- Forberede elever og lærere på turen rundt på pladsen
0:45	Rundvisning	Tag trillebøren med rundt. Lad eventuelt en elev køre den. Spørg eleverne hvor de forskellige *ting skal hen, og hvorfor de netop skal i den container. Fortæl med få ord hvad der efterfølgende sker med de enkelte ting.	- aktivere eleverne så sortering af affald bliver meget konkret og synligt
1:10	Opsamling	Stregtegning. Eleverne kommer på skift hen til tavlen og sætter stregerne. Tal med eleverne om deres valg.	At eleverne på en aktiv måde runder besøget af med en opsummering af hele besøget. Lærer og formidler får et indtryk af hvad eleverne har fået ud af besøget. Læreren kan tilbage på skolen følge op på undervisningen.
1:20	Afgang	Tak for i dag. Eleverne afleverer vestene, tager deres tasker. Læreren får Anders And blade og eventuelt andre materialer med hjem til klassen.	Besøget afsluttes i en god atmosfære

Historier, som kan fortælles undervejs ved de enkelte fraktioner

* Affaldshistorier	Aflevering	Produkt
01 Metal: sodavandsdåse	I butikker eller genbrugsstation	Ny sodavandsdåse, dåser foliebakker eller cykler Alle former for metal kan smeltes om og genanvendes. Det sker via produkthandlere og jernværker
25 Plastikflasker Hvid plast	I butikker eller på genbrugsstation genbrugsstation	Plastikken kan anvendes til nye flasker eller indgå i blandings-materialer for eksempel fleecetrøjer urtepotter
12 Avis/papir/ reklamer/ ugeblade	I kuber/indsamlingsbeholdere, evt. storskrald eller på genbrugsstation	Lægges i blød, farvestof fjernes og papirmassen bruges til nyt papir (Blandet papir fra husholdninger bliver typisk til toilet- og køkkenruller). Restprodukt anvendes som fyld i cement.
28 Pap/karton	I kuber/indsamlingsbeholdere, evt. storskrald eller på genbrugsstation	Bliver igen til pap og karton
11 Glasflasker/husholdningsglas	I kuber/indsamlingsbeholdere, evt. storskrald eller på genbrugsstation	Hele flasker skylles og sendes til genpåfyldning. Skår og beskadigede flasker smeltes om og bruges til produktion af nye glas og flasker
82 Batteri	Batterier kan afleveres i mange butikker – i sær dem der sælger elektronik samt på genbrugsstationen	Batterier sorteres. Nogle sendes til omsmelting og metallerne genbruges. Resten må i deponi
15 Elektronikaffald: Mobiltelefon, legetøj der bruger	På genbrugsstationen. Batteriet fjernes fra produktet og kan	Mobiltelefon skilles ad. Størstedelen af

strøm	afleveres særskilt i indsamlingsbeholdere eller på genbrugsstationen	metallerne smeltes om og genbruges. En mindre del deponeres på specialdeponi. Plastic-kabinet brændes med energiudvinding
60 Porcelæn	På genbrugsstationen eller i storskraldsordning	Der eksperimenteres med at bruge porcelæn til vejfyld efter det er blevet knust. Ellers må det til deponi.

Standardbesøg Mellemlinnet (3. – 6. klasse)**Formålet med besøget er:**

1. At eleverne oplever genbrugsstationens aktiviteter, anlæg og medarbejdere
2. At eleverne forstår at affaldet fra genbrugsstationen bliver behandlet på tre (fire) grundlæggende forskellige måder, hvor genanvendelse foretrækkes
3. At eleverne forstår at deres sortering har betydning for om affaldet bliver brugt bedst muligt
4. At eleverne kan se sig selv som en del af det samlede affaldssystem og har en fornemmelse af systemets fysiske fremtræden og sammenhænge – fra sortering i klassen til genbrugsstation, containertransport og behandlingsanlæg.

Tid	Emne	Beskrivelse	Formål
15 min før besøg	Forberedelse før klassen ankommer	Veste og undervisningsmaterialer tages frem til det sted som formidlingen starter fra. I trillebør lægges forskellige ting, som eleverne skal placere i de rigtige containere undervejs i rundvisningen. For eksempel: Mobiltelefon, legetøj (der bruger strøm), papir, pap, glas, flasker af glas og plastik, sodavandsdåser, batterier. Alle er ting, som børnene kender fra deres egen hverdag Hav eventuelt en tipskupon klar til eleverne. Den udfylder de efter rundvisningen.	Sikre at rundvisningen kan få en god start, og at formidleren ved hvad han/hun vil fokusere på ved det enkelte besøg.
0:00	Ankomst til Genbrugsstationen	- Formidler tager mod klassen Tasker lægges under halvtag eller lignende og klassen samles foran "tavlerne". Eleverne får veste på.	- Sikre at klassen oplever at de er ventet, og at eleverne retter deres opmærksomhed mod det, der skal ske.
0:05	Velkomst Ved "tavler"	Præsentation af dig selv, dagens program og praktiske forhold: - Start og sluttidspunkt - At eleverne er på en arbejdsplads, hvor der kører biler. Derfor skal	- At skabe ro og samling ved at elever og lærere ved, hvad der skal ske og i hvilke rammer.

		de have veste på. - Hvor og hvornår de kan gå på toilettet	
0:10	Hvad er en genbrugsstation?	Spørg eleverne hvad de forestiller sig en genbrugsstation er? <u>Svar på elevernes eventuelle spørgsmål om genbrugsstationen som en arbejdsplads.</u> Hvis I ikke ad den vej kommer rundt om det så fortæl selv: - Hvor mange arbejder på genbrugsstationen? - Hvad består arbejdet i? - Hvem kommer med deres affald på genbrugsstationen? - Hvad sker der i løbet af en almindelig dag på genbrugsstationen?	- at eleverne oplever genbrugsstationen som en arbejdsplads og at de får indtryk af de mange opgaver, der knytter sig til at arbejde her
0:20	Hvad gør I med affaldet og hvad sker der hos os? Præsentation af affaldspyramiden / eller "hvor bliver dit affald af"	Tag udgangspunkt i elevernes verden. Lad dem nævne nogle ting som de har kasseret den sidste uges tid. Hvor gjorde de af dem, var det det rigtige sted? Præsentation af affaldspyramiden/de tre grundbehandlingsformer + specialbehandling. Vigtigt at understrege, at vi er afhængige af at eleverne afleverer affaldet rigtigt, så det kan havner det rigtige sted i pyramiden og kan behandles rigtigt. <u>Spørgsmål om affald, som eleverne har formuleret hjemmefra besvares</u>	- Aktivere eleverne med dialog, der kræver koncentration og fokusering og sætter fokus på deres egen håndtering af affaldet - Introducere eleverne til en simpel oversigt over behandlingsformerne og affaldshierarkiet i form af "Affaldspyramiden". Den kan danne ramme for den videre dialog med eleverne.
0:30	Et eksempel på et materiales ideelle rejse fra råstof til genanvendelse	Historier om affald 4. En til tre udvalgte stykker affald 5. Et for et gennemgås	- Fortælle den <u>eventyrlige</u> historie om hverdags-affaldets historie før og efter det

		affaldet. Spørg eleverne hvor de kan aflevere det, der hvor de bor? - Hvad bliver det til, hvis I har afleveret det rigtigt? Eksempler på genbrugsprodukter fremvises: dåse - aluminiumsbarre – gryde. Tilbudsavis – toiletpapir/køkkenrulle Syltetøjsglas – skår – glasværk – nye glas * Se i øvrigt særskilt dokument.	har været i brug hos eleverne (materialer fra fjerne lande, kompliceret indvinding, forvandling til produkt, rejse, forvandling til nye produkter).
0:40	Oplæg til rundvisning og klargøring	Fortæl lidt om hvad de skal se når I går rundt. Rundvisningsregler: Formidler går forrest, en lærer bagest, hold sammen i gruppen, ikke kravle op på containere eller tage ting fra dem.	- Forberede elever og lærere på turen rundt på pladsen
0:45	Rundvisning	Tag trillebøren med rundt. Lad eventuelt en elev køre den. Spørg eleverne hvor de forskellige *ting skal hen, og hvorfor de netop skal i den container. Fortæl med få ord hvad der efterfølgende sker med de enkelte ting.	- aktivere eleverne så sortering af affald bliver meget konkret og synligt
1:15	Opsamling	Hvis eleverne har udfyldt en tipskupon hjemmefra taler I om deres svar. Eleverne kan i grupper på cirka 5 udfylde en tipskupon, som de får af dig. I taler om svarene.	- Samle op på besøget og sikre at eleverne har fået en overordnet forståelse af affalds-hierarki og affaldets veje
1:20	Afgang	Tak for i dag. Eleverne afleverer vestene, tager deres tasker. Læreren får Anders And blade og eventuelt andre materialer med hjem til klassen.	Besøget afsluttes i en god atmosfære

Historier, som kan fortælles undervejs ved de enkelte fraktioner

* Affaldshistorier	Aflevering	Produkt
01 Metal: sodavandsdåse	I butikker eller genbrugsstation	Ny sodavandsdåse, dåser foliebakker eller cykler Alle former for metal kan smeltes om og genanvendes. Det sker via produkthandlere og jernværker
25 Plastikflaske Hvid plast	I butikker eller på genbrugsstation Genbrugsstation	Plastikken kan anvendes til nye flasker eller indgå i blandings-materialer for eksempel fleecetrøjer Urtepotter
12 Avis/papir/ reklamer/ ugeblade	I kuber/indsamlingsbeholdere, evt. storskrald eller på genbrugsstation	Lægges i blød, farvestof fjernes og papirmassen bruges til nyt papir (Blandet papir fra husholdninger bliver typisk til toilet- og køkkenruller). Restprodukt anvendes som fyld i cement.
28 Pap/karton	I kuber/indsamlingsbeholdere, evt. storskrald eller på genbrugsstation	Bliver til ny pap og karton
11 Flasker/husholdningsglas	I kuber/indsamlingsbeholdere, evt. storskrald eller på genbrugsstation	Hele flasker skylles og sendes til genpåfyldning. Skår og beskadigede flasker smeltes om og bruges til produktion af nye glas og flasker
82 Batteri	Batterier kan afleveres i mange butikker – i sær dem der sælger elektronik samt på genbrugsstationen	Batterier sorteres. Nogle sendes til omsmeltning og metallerne genbruges.

15 Elektronikaffald: Mobiltelefon, legetøj der bruger strøm	På genbrugsstationen. Batteriet tages ud og kan afleveres særskilt i indsamlingsbeholdere eller på genbrugsstationen	Mobiltelefon skilles ad. Størstedelen af metallerne smeltes om og genbruges. En mindre del deponeres på specialdeponi. Plastic-kabinet brændes med energiudvinding
60 Porcelæn	På genbrugsstationen Vigtigt at fortælle at porcelæn ikke må kommes i container til glas	Der eksperimenteres med at bruge porcelæn til vejfyld efter det er blevet knust. Ellers må det til deponi.
41 Stort brændbart Et skrivebord	storskrald eller på genbrugsstationen	Deles i mindre stykker og kommer i en ovn der giver varme og el til hjemmet.
42 småt brændbart En stol, legetøj uden batteri	storskrald eller på genbrugsstationen	Kommer i en ovn der giver varme og el til hjemmet.